

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Катя Гинева Кайрякова
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма
„Хореография”

Докторант: Десислав Петров Михайлов, докторант към Факултет по изкуствата,
Катедра „Хореография“ на
Югозападен университет „Неофит Рилски“

Тема: **Паралелките по хореография в системата на училищното образование
към Министерството на образованието и науката. Обучение по танци.**

Научен ръководител: доц. д-р Георги Гаров

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Становището е изготвено въз основа на Заповед №2731 от 04.11.2025г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”.

Кандидатът Десислав Петров Михайлов, е представил за рецензиране:

- ✓ Дисертационен труд в обем от 194 страници, от които 144 основен текст, със следната структура: увод, изложение в четири глави, заключение, справка за приносите, библиография и приложения. Библиографската справка включва 105 печатни издания, 18 интернет източника. Доказателство за познаване на проблематиката са и проведените 4 интервюта илюстриращи основни моменти от дисертационния труд. Съдържанието на всяка от четирите глави е обособено в параграфи;
- ✓ Три публикации по темата на дисертационния труд в академични издания;
- ✓ Автореферат, в обем от 48 страници, подготвен в съответствие с академичните изисквания.

Кратки биографични данни за докторанта

Десислав Петров Михайлов завършва средно специално образование - специалност „Български народни танци“ в Държавно хореографско училище през 1995. Дипломира се в бакалавърска програма по специалност „Българска народна хореография“ с професионална квалификация „Хореограф-педагог“ в АМТИ "Проф. Асен Диамандиев" - гр. Пловдив през 2002 и магистърска програма „Режисура“ в направление съвременен танц в Югозападен Университет „Неофит Рилски“ - гр. Благоевград. От 2018 г. е докторант към катедра „Хореография“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“ с научен ръководител доц. д-р Георги Гаров, отчислен с право на защита през декември 2021. Изпълнителската му кариера преминава през Ансамбъла на строителните войски към ГУСВ-София, трупата на Нешка Робева – „Нешинъл АРТ“ и Артист-балетист и солист в танцовия спектакъл: “Hurrem Sultan” – “M D F” Република Турция.

От 2007 г. до момента е Главен художествен ръководител и хореограф на Ансамбъл „Горна баня“ към Читалище „Пробуда-1926“. Хореограф на Ансамбъл „Пирина“, по покана на Илия Луков (2008-2010). От 2010 г. до момента - основател и ръководител на Танцов клуб „Седеф“ - гр. София, занимаващ се с изучаване и популяризиране на „Балкански народни танци“. От 2010 г. до момента – Хореограф и режисьор на „Представителния Ансамбъл на Въоръжените Сили“.

Актуалност на темата

В последните десетилетия се наблюдава засилена необходимост от интегриране на традиционните форми на изкуство в училищна среда, като средство за съхраняване и предаване на националната идентичност. Изследването на обучението по хореография в неспециализираните училища се намира на кръстопът между традицията, нормативните изисквания и необходимостта от модернизация. Паралелките с разширено изучаване на „Хореография“ в неспециализираните училища се развиват без достатъчно научно наблюдение, унифицирани програми и систематизирани критерии, а в същото време все повече училища в София-град включват дисциплината „Хореография“ като избираема. Променящата се образователна среда, засиленият интерес към фолклора и българската културна идентичност, липсата на уеднаквени методики, програми и критерии за обучение по хореография в неспециализираните училища, проблемите от организационно, методическо и педагогическо естество, които все по-често се проявяват вследствие на административни изисквания, недостигът на ресурси и неподходящо разпределение на часовете, превръщат темата в **навременно и необходимо изследване**, което да подпомогне бъдещи решения в образователната политика и практиката на учителите-хореографи.

Целесъобразност на изследователските методи за постигане на изследователските цели

Методологически трудът демонстрира системен, комплексен и интердисциплинарен подход. Авторът комбинира исторически, сравнително-аналитичен, структурен и емпиричен метод. Подходът е професионално обоснован, с видима научна култура и аналитичност. Силна страна на методологията е балансираното съчетание между теоретичния анализ и педагогическата практика. Това прави труда едновременно научно достоверен и приложим в реалната училищна действителност.

Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

По формални показатели дисертационният труд отговаря на изискванията към такъв тип научни разработки – познаване на проблема, съдържание и структура по утвърдените норми, аналитичен подход и изведени резултати.

В **увода** много точно и коректно са формулирани обектът, предметът, мотивите за избора на темата. Очертани са целите, поставените задачи, изследователската хипотеза, обяснява се структурата на дисертационния труд и се очертава теоретичната рамка.

В първа глава са представени историческите, теоретичните и институционалните основи, върху които се изгражда обучението по български народни танци в училищната система. Текстът проследява периода от първите прояви на телесно възпитание и танцови умения в килийните училища през XIX век до създаването на хореографските паралелки в съвременните неспециализирани училища. Направени са изводи, че обучението по народни танци в училище има дълбоки исторически корени, институционалното развитие е неравномерно, а промените след 1989 г. водят до загуба на ценни културни ресурси, хореографските паралелки в София са създадени спонтанно от активни учители и директори, а не в резултат на държавна стратегия, но съществуват значими проблеми в организацията на учебния процес, като липса на единни критерии, недостатъчна материална база и често приравняване на часовете по хореография с репетиции за концерт. Изследването е обогатено с оригинален SWOT анализ.

Втора глава е насочена към конкретния контекст на хореографските паралелки в столичните неспециализирани училища и предлага задълбочено изследване на реалните условия, предизвикателства и педагогически аспекти на преподаването по дисциплината „Хореография“. Акцентът е върху практическите проблеми и върху методологичната рамка, в която учителят-хореограф работи ежедневно.

Трета глава е посветена на значима част от дисертацията – анализ на действащите програми и реалните форми на обучение по „Хореография“ в столичните неспециализирани училища. Тя надгражда историческите и методологичните основи от първите две глави и насочва фокуса към конкретното съдържание, методи и проблеми в образователната практика. Направени са изводите, че учебните програми са остарели и недостатъчно адаптирани, обучението се определя от личните усилия на учителя, материалната база е сериозен ограничаващ фактор, хореографите често работят под административен натиск за сценични изяви, мненията на преподавателите са единни в липсата на единна методика и последователност между етапите на обучение, силните страни на обучението са свързани с високата мотивация на учителите и културно-възпитателния потенциал на танца, но тези ресурси не са подплатени с достатъчна институционална подкрепа.

Четвърта глава представлява най-практически ориентираната част от дисертационния труд. Тя надгражда анализа на програми и методики от предходните глави, като предлага конкретни решения, иновативни подходи и модели за преподаване на дисциплината „Хореография“ в начален и прогимназиален етап. Авторът демонстрира дълбоко познаване на реалната учебна среда и извежда систематизирани инструменти в помощ на учителя-хореограф. Създава собствен базов модел на програми, който да осигури плавно, последователно и структурирано развитие на учениците от I до VII клас. Силен акцент е поставен върху предложената допълнена програма за I клас, която въвежда множество иновативности. Представени са междупредметни връзки, специфични методи и форми за оценяване.

Заклучителната част на дисертацията обобщава получените резултати и завършва с изводи, тенденции и перспективи, които обобщават изследването и предлагат насоки за бъдещо развитие. Изложението е ясно, с добър академичен стил и професионална терминология.

Научни приноси

Дисертацията представлява значим принос към педагогическата наука и хореографската практика. Тя предлага ясна перспектива за развитие на обучението по български танци, съчетавайки традицията с иновативни подходи. Трудът има реален потенциал да повлияе върху бъдещи програми, методики и политики в областта на танцовото образование в България. Напълно приемам изложените приноси на труда, които са аналитично представени и достоверно изтъкнати. Разглежданият дисертационен труд има сериозна научна и практическа стойност и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

Докторантът е посочил три публикации по темата на дисертационния труд. Направените публикации като брой и съдържание напълно отговарят на изискванията за допускане до публична защита.

Авторефератът, в обем от 48 страници, е подготвен в съответствие с академичните изисквания и аналитично представя основните моменти и собствени тези в дисертационния труд. Той отразява обема на дисертацията коректно и точно - както съдържателната страна, така и направените изводи и научни приноси.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изхождайки от всичко казано по-горе изразявам своята **положителна** оценка за дисертационния труд **Паралелките по хореография в системата на училищното образование към Министерството на образованието и науката. Обучение по танци** и предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Десислав Петров Михайлов, образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, докторска програма „Хореография”.

25 ноември 2025 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
проф. д-р Катя Кайрякова

OPINION

by

Prof. Dr. Katya Gineva Kairyakova

Varna Free University "Chernorizets Hrabar"

on

Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor"

Professional field 8.3 "Music and Dance Art", Doctoral Program "Choreography"

Doctoral candidate: Desislav Petrov Mihaylov, doctoral student at the Faculty of Arts,
Department of Choreography of

Southwestern University "Neofit Rilski"

**Topic: "Choreography Classes in the School Education System of the Ministry of
Education and Science. Dance education."**

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr. Georgi Garov

General presentation of the procedure and materials received for review

The opinion was prepared on the basis of Order No. 2731 of 04.11.2025. of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" regarding the approval of the composition of the scientific jury and the dissertation work, abstract, reference for the contributions in the dissertation work, publications on the topic of the dissertation work presented by the doctoral student, in accordance with the requirements of The Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB), the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (PPZRASRB) for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" and the scientific degree "Doctor of Sciences".

The candidate Desislav Petrov Mihaylov has submitted for review:

- ✓ Dissertation work in a volume of 194 pages, of which 144 are the main text, with the following structure: Introduction, Presentation in four chapters, Conclusion, Reference for the contributions, Bibliography and Appendices. The Bibliography includes 105 printed publications, 18 internet sources. Proof of knowledge of the issues are also the 4 interviews conducted illustrating the main points of the dissertation work. The content of each of the four chapters is divided into paragraphs;
- ✓ Three publications on the topic of the dissertation in academic journals;
- ✓ An abstract, in a volume of 48 pages, prepared in accordance with academic requirements.

Brief biographical data for the doctoral student

Desislav Petrov Mihaylov graduated from secondary special education - specialty "Bulgarian folk dances" at the State Choreography School in 1995. He graduated from a Bachelor's Program in the specialty "Bulgarian Folk Choreography" with a professional qualification "Choreographer-Pedagogue" at the Academy of Music and Dance Arts (AMTI) "Prof. Asen Diamandiev" - Plovdiv in 2002 and a master's program "Directing" in the Direction of Contemporary Dance at the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad. Since 2018, he has been a doctoral student at the Department of Choreography at the South-West University "Neofit Rilski" with his scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. Georgi Garov, who was discharged with the right to defend his thesis in December 2021. His performing career includes the Ensemble of the Construction Troops at the Main Directorate of Construction Troops (GUSV) - Sofia, Neshka Robeva's troupe - "National ART" and Ballet Artist and Soloist in the dance performance: "Hurrem Sultan" - " M D F " Republic of Turkey.

From 2007 to the present, he is the Chief Artistic Director and Choreographer of the Gorna Banya Ensemble at the Probuda-1926 Community Center. Choreographer of the Pirina Ensemble, at the invitation of Iliya Lukov (2008-2010). From 2010 to the present - founder and leader of the Sedef Dance Club - Sofia, engaged in the study and popularization of "Balkan Folk Dances". From 2010 to the present - Choreographer and director of the Representative Ensemble of the Armed Forces.

Relevance of the topic

In recent decades, there has been an increased need to integrate traditional forms of art into the school environment, as a means of preserving and transmitting national identity. The study of choreography training in non-specialized schools is at the crossroads between tradition, regulatory requirements and the need for modernization. Parallels with the extended study of "Choreography" in non-specialized schools are developing without sufficient scientific observation, unified programs and systematized criteria, and at the same time, more and more schools in Sofia-city include the discipline "Choreography" as an elective. The changing educational environment, the increased interest in folklore and Bulgarian cultural identity, the lack of unified methodologies, programs and criteria for teaching choreography in non-specialized schools, the problems of an organizational, methodological and pedagogical nature, which are increasingly manifested as a result of administrative requirements, the shortage of resources and inappropriate distribution of classes. turn the topic into a timely and necessary study that will support future decisions in educational policy and the practice of choreographer teachers.

Appropriateness of research methods for achieving the research goals

Methodologically, his work demonstrates a systematic, complex and interdisciplinary approach. The author combines historical, comparative-analytical, structural and empirical methods. The approach is professionally justified, with a visible scientific culture and analytical approach. A strong point of the methodology is the balanced combination of theoretical analysis

and pedagogical practice. This makes the work both scientifically reliable and applicable in real school reality.

General characteristics and assessment of the dissertation work

In terms of formal indicators, the dissertation work meets the requirements for this type of scientific work - knowledge of the problem, content and structure according to established norms, analytical approach and derived results.

The introduction very accurately and correctly formulates the object, subject, and motives for choosing the topic. The goals, tasks, and research hypothesis are outlined, the structure of the dissertation work is explained, and the theoretical framework is outlined.

The first chapter presents the historical, theoretical and institutional foundations on which Bulgarian folk dance education in the school system is built. The text traces the period from the first manifestations of physical education and dance skills in monastery schools in the 19 th century to the creation of choreography classes in modern non-specialized schools. The conclusions are drawn that folk dance education in schools has deep historical roots, institutional development is uneven, and the changes after 1989 lead to the loss of valuable cultural resources, choreography classes in Sofia were created spontaneously by active teachers and principals, and not as a result of a state strategy, but there are significant problems in the organization of the educational process, such as the lack of uniform criteria, insufficient material resources and the frequent equating of choreography classes with concert rehearsals. The study is enriched with an original SWOT analysis.

The second chapter focuses on the specific context of choreography classes in Sofia's non-specialized schools and offers an in-depth study of the real conditions, challenges and pedagogical aspects of teaching the discipline "Choreography". The emphasis is on practical problems and on the methodological framework in which the teacher-choreographer works daily. The third chapter is dedicated to a significant part of the dissertation - an analysis of the current programs and real forms of training in "Choreography" in Sofia's non-specialized schools. It builds on the historical and methodological foundations of the first two chapters and directs the focus to the specific content, methods and problems in educational practice. The conclusions are drawn that the curricula are outdated and insufficiently adapted, training is determined by the personal efforts of the teacher, the material base is a serious limiting factor, choreographers often work under administrative pressure for stage performances, the opinions of the teachers are unanimous in the lack of a unified methodology and consistency between the stages of training, the strengths of the training are related to the high motivation of the teachers and the cultural and educational potential of dance, but these resources are not backed up by sufficient institutional support.

The fourth chapter represents the most practically oriented part of the dissertation work. It builds on the analysis of programs and methodologies from the previous chapters, offering specific solutions, innovative approaches and models for teaching the discipline "Choreography" at the primary and lower secondary school levels. The author demonstrates deep knowledge of the real learning environment and brings out systematized tools to help the

teacher-choreographer. It creates its own basic model of programs to ensure smooth, consistent and structured development of students from first to seventh grade. Strong emphasis is placed on the proposed supplemented program for first grade, which introduces many innovations. Inter-subject connections, specific methods and forms of assessment are presented.

The final part of the dissertation summarizes the results obtained and ends with conclusions, trends and perspectives that summarize the research and offer guidelines for future development. The presentation is clear, with a good academic style and professional terminology.

Scientific contributions

The dissertation represents a significant contribution to pedagogical science and choreographic practice. It offers a clear perspective for the development of Bulgarian dance education, combining tradition with innovative approaches. The work has real potential to influence future programs, methodologies and policies in the field of dance education in Bulgaria. I fully accept the presented contributions of the work, which are analytically presented and reliably highlighted. The dissertation work under consideration has serious scientific and practical value and meets the requirements of The Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the regulations for its implementation.

The doctoral student has indicated three publications on the topic of the dissertation work. The publications made in terms of number and content fully meet the requirements for admission to public defense.

The abstract, in a volume of 48 pages, is prepared in accordance with academic requirements and analytically presents the main points and own theses in the dissertation work. It reflects the volume of the dissertation correctly and accurately - both the content side and the conclusions and scientific contributions made.

Conclusion

Based on all the above, I express my positive assessment of the dissertation work **“Choreography Classes in the School Education System of the Ministry of Education and Science. Dance education”** and I propose to the esteemed scientific jury to award Desislav Petrov Mihaylov the educational and scientific degree "Doctor" in Professional Field 8.3 "Musical and Dance Arts", Doctoral Program "Choreography".

November 25, 2025

Varna

Prepared by:

Prof. Dr. Katya Kairyakova